

Likwidacja kwot mlecznych

Tadeusz Plichta

W dniu 31 marca br., w krajach Unii Europejskiej wygasł system kwot mlecznych. System ten wprowadzony został w 1984 r., gdy produkcja mleka w UE znacznie przewyższała popyt. Kwoty były jednym z narzędzi pokonywania nadwyżek strukturalnych. Według KE, dzięki kolejnym reformom Wspólnej Polityki Rolnej, w UE poprawiła się orientacja rynkowa sektora. Równoległe powstało szereg innych, bardziej ukierunkowanych instrumentów, które miały pomóc producentom działającym na mniej korzystnie położonych obszarach, np. górskich, gdzie koszty produkcji są wyższe.

O ostatecznej dacie likwidacji kwot zdecydowano po raz pierwszy w 2003 r., co miało zapewnić producentom w UE więcej elastyczności w reagowaniu na rosnący popyt, zwłaszcza na rynku światowym. Ponowne potwierdzenie tej decyzji miało miejsce w 2008 roku. Wprowadzono szereg środków umożliwiających „miękkie lądowanie”. Jeszcze w czasie istnienia kwot, eksport nabiału z UE wzrósł w ciągu 5 lat o 45% - pod względem wielkości i o 95% pod względem wartości. Prognozy rynkowe wskazują na nadal dobre perspektywy dalszego wzrostu, w szczególności dla produktów o wartości dodanej, takich jak sery oraz dla składników stosowanych w żywności dietetycznej i przeznaczonych dla sportowców.

W przededniu likwidacji kwot komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich Phil Hogan powiedział, że likwidacja systemu kwot mlecznych jest dla UE zarówno wyzwaniem, jak i szansą. Jest wyzwaniem, ponieważ całe pokolenie rolników będzie musiało zmierzyć się z zupełnie innymi okolicznościami i zapewne niestabilnością rynku. Jest to jednak również szansa na wzrost i nowe miejsca pracy. Dzięki koncentracji na produktach o wartości dodanej oraz składnikach o wartości funkcjonalnej, sektor mleczar-

ski ma potencjał, żeby stać się siłą napędową europejskiej gospodarki. Obszary mniej uprzywilejowane, gdzie likwidacja kwot może być postrzegana jako zagrożenie, mają możliwość korzystania z szerokiej palety środków rozwoju obszarów wiejskich, zgodnie z zasadą pomocniczości.

Likwidacja kwot mlecznych będzie miała pozytywny wpływ na polskie mleczarstwo - twierdzi profesor Andrzej Kowalski, Dyrektor Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Kwoty mleczne miały niewielki wpływ na ceny skupu, które w znacznej mierze były uzależnione od koniunktury rynkowej. Zmiany regulacji rynkowych będą miały pozytywny wpływ na funkcjonowanie rynku - uważa profesor Kowalski. Kwoty ewidentnie nie spełniały swoich zadań, a utrzymanie niedziałającego systemu było nieracjonalne. Kwoty mleczne nie chroniły rolników przed gwałtownymi wahaniami cen mleka - decyduje o tym rynek. Ponadto generowały koszty poprzez konieczność utrzymania administracji systemu. Należy zaznaczyć, że stanowiły problem etyczny, gdyż powodowały podnoszenie dochodów jednej grupy kosztem konsumentów.

Polska produkuje ponad 12 mln ton mleka i jest czwartym producentem w UE. Produkcja jest stabilna, gdyż rosnąca mleczność rekompensuje spadek pogłowia. Mleko w coraz większym stopniu jest przetwarzane na produkty o dużym udziale wartości dodanej (sery dojrzewające, jogurty itp.). Eksport netto produktów mleczarskich stanowi ok. 1,3 mln ton w przeliczeniu na mleko, a jego wartość to 993 mln euro. Polska stała się dużym eksporterem serów. Za granicę sprzedaje ich około 185 tys. ton.

Reasumując, zniesienie kwot mlecznych to poważne wyzwanie, ale również szansa dla producentów mleka. ■